

Sådan kan biogasanlæg samarbejde med økologiske landbrug

Denne vejledning er udarbejdet som en del af projektet "Mere biogasgødning til økologiske bedrifter" med støtte fra Fonden for Økologisk Landbrug. Af Michael Tersbøl, ØkologiRådgivning Danmark, 14. december 2021

STØTTET AF

Fonden for **økologisk landbrug**

Sådan kan biogasanlæg samarbejde med økologiske landbrug

VIGTIGE FOKUSPUNKTER:

- ✓ Biogasanlægget skal på følgesedlen ved levering af afgasset biomasse til økologiske aftagere levere dokumentation for hvilke biomasser, der er anvendt
- ✓ De anvendte produkter til biogasproduktion skal være godkendt til gødning på økologiske arealer
- ✓ Hvis der anvendes GMO-risiko-produkter skal der kunne fremvises dokumentation for non-GMO-status

I det følgende kan du læse en kort gennemgang af regler og vilkår for samarbejde mellem biogasanlæg og økologiske bedrifter.

INDHOLD

De tre øko-kategorier af biogasanlæg, A, B og C	3
Autorisation som økologisk virksomhed	4
Dokumentation for leveret afgasset biomasse til økologiske bedrifter	5
Hjælp og rådgivning	6
Yderligere information	6
BILAG	7
Bilag 1 - Eksempel på følgeseddel afgasset biomasse til økologer for A-anlæg (økologi-autoriseret)	7
Bilag 2 - Eksempel på følgeseddel afgasset biomasse til økologer for B-anlæg (ikke økologi-autoriseret)	8
Bilag 3 - Eksempel på følgeseddel for afgasset biomasse til økologer fra A- og B-anlæg, hvor biomasse-planen er fortrolig, men godkendt af Landbrugsstyrelsen	9
Bilag 4 - Eksempel på beregning af økologisk andel af udnyttet kvælstof	10

De tre øko-kategorier af biogasanlæg, A, B og C

Biogasanlæg kan inddeles i tre forskellige kategorier i forhold til de typer af biomasse, der afgasses.

A ANLÆG	B ANLÆG	C ANLÆG
Økologisk autoriserede biogasanlæg: Biogasanlægget er blevet autoriseret som økologisk virksomhed af Landbrugsstyrelsen og bliver årligt kontrolleret af Landbrugsstyrelsens økologi-kontrol.	Ikke økologiautoriseret biogasanlæg, der kan levere gødning til økologer: Biogasanlægget afgasser kun biomasser, der er godkendt som gødning på økologiske marker.	Biogasanlæg, der ikke kan levere gødning til økologer Biogasanlægget afgasser i større eller mindre grad biomasser, som ikke er tilladt at bruge som gødning på økologiske marker.

A- og B-anlæg adskiller sig fra C-anlæg ved, at de kun afgasser biomasser, som er godkendt til at kunne anvendes som gødning på økologiske arealer. A- og B-biogasanlæggene skal dokumentere over for den økologiske jordbruger, at de anvendte afgassede biomasser er godkendt til anvendelse som gødning hos økologen. En oversigt over hvilke biomasser, der er godkendt, ses i [Økologivejledningens bilag 2](#). Krav til dokumentationen kan ses nedenfor.

A-anlæg adskiller sig fra B-anlæg ved, at A-anlægget er en økologisk autoriseret virksomhed.

Et C-anlæg kan skifte til at være B-anlæg ved at:

1. Undlade at modtage biomasser og produkter, der ikke er godkendt til økologisk gødning, og evt. bruge alternative godkendte biomasser, der kan erstatte ikke-godkendte biomasser. Efter en karensperiode svarende til mindst 1 x anlæggets opholdstid kan biogasanlægget få B-status eller
2. Opdele anlægget i to linjer, hvor der i den ene linje alene afgasses godkendte biomasser

En karensperiode skal kunne dokumenteres over for Landbrugsstyrelsen og evt. være aftalt på forhånd med styrelsen.

Et B-anlæg kan blive til et A-anlæg ved at søge om autorisation ved [Landbrugsstyrelsen](#) (Landbrugsstyrelsens hjemmeside under Landbrug / Økologi / Forsyningsvirksomheder / Hvornår skal en virksomhed autoriseres til økologi)

Autorisation som økologisk virksomhed

At biogasanlægget har opnået autorisation betyder, at anlægget er godkendt til at levere afgasset biomasse til økologiske bedrifter med et beregnet indhold (procent) af kvælstof af økologisk oprindelse.

Anlægget søger om autorisation ved at indsende et ansøgningsskema med en række bilag til Landbrugsstyrelsen, som efterfølgende kommer på første kontrolbesøg og derefter kan bevilge en autorisation.

Krav til biogasanlæg for at blive autoriseret til økologisk virksomhed er, at biogasanlægget

- har en fysisk indretning, så der ikke kommer ikke-godkendte biomasser eller produkter ind i den linje, hvor den afgassede delvis økologiske biomasse produceres,
- kan registrere biomassen ved modtagelse som henholdsvis økologisk og ikke-økologisk og føre regnskab med lagre og forbrug af disse,
- kan demonstrere en metode til at beregne andelen af kvælstof af økologisk oprindelse i den afgassede biomasse (se bilag 4: Eksempel på beregning af økologisk andel af kvælstof),
- har en plan for eller et system til at udsende følgesedler til økologiske landmænd med oplysninger om leverancer af den afgassede biomasse, f.eks. én gang månedligt,
- i sit system har registreret økologiske leverandører med økologi-autorisationsnumre og økologi-erklæringer fra leverandørerne,
- registrerer modtaget økologisk biomasse som dokumenteret økologisk, hvor husdyrgødning fra økologer dokumenteres i for eksempel et B1-skema og anden økologisk biomasse dokumenteres med en partidokumentation for markprodukter fra leverandørerne.
- leverer en følgeseddel eller et andet salgsbilag til økologiske bedrifter, der modtager afgasset fuldt eller delvist økologisk biomasse, hvoraf følgende fremgår:
 - Oversigt over de anvendte biomasser i biogasanlægget med henvisning til EU-forordningen (EU) 2018/848. F.eks. kan der skrives "Disse råvarer er tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848,
 - Angivelse af kg N pr. ton
 - Angivelse af procent N med økologisk oprindelse
 - Angivelse af leverede ton afgasset biomasse
 - Modtagerens CVR-nummer og økologi-autorisationsnummer
 - Afgivers (biogasanlæggets) CVR-nummer og autorisationsnummer
- får indbygget i sit egenkontrolprogram, at ovenstående procedurer er indarbejdet i daglige rutiner og at alle relevante medarbejdere er instrueret heri,
- får et årligt kontrolbesøg af Landbrugsstyrelsen angående dokumentation for ovenstående forhold og procedurer,
- årligt indsender et indberetningsskema til Landbrugsstyrelsen med opdatering og bekræftelse af virksomhedsoplysninger.

Dokumentation for levereret afgasset biomasse til økologiske bedrifter

Både A- og B-anlæg skal sikre, at de økologiske bedrifter, der aftager afgasset biomasse, får tilsendt den dokumentation, som de skal bruge til deres økologi-kontrol. Der er særligt to punkter, der er vigtige:

- Af følgesedlen for den leverede afgassede gødning skal de anvendte biomasser fremgå, og de skal være på eller kunne indplaceres på [Økologivejledningens bilag 2](#). De anvendte biomasser skal være beskrevet, så de er klart definerede og forståelige for ikke biogasfag-folk. Se eksempler på følgesedler i [bilag 1-3](#). Se også det Økologiske Biomassekatalog under [Yderligere information på side 6](#).
- Hvis der i foderplanen til biogasanlægget bruges GMO-risikoprodukter såsom vegetabilsk glycerin og lignende, skal biogasanlægget ligge inde med dokumentation for, at produktet er Non-GMO enten i form af produktblad, faktura med påskrift Non-GMO. Alternativt kan man udfylde og underskrive en GMO frihedserklæring, som fås på [Landbrugsstyrelsens hjemmeside](#) (Se under Landbrug / Økologi / Jordbrugsbedrifter / Skemaer og blanketter / Øvrige).

Læs evt. mere i [den faglige meddelelse fra Landbrugsstyrelsen](#) (19. november 2021) om dokumentation for GMO-frihed i biogasproduktionen. (Søg på Landbrugsstyrelsens hjemmeside på "gmo-frihed")

Hvis biogasanlægget ønsker fortrolighed om de anvendte biomasser, kan man hos Landbrugsstyrelsen få vurderet foderplanen på forhånd og få afklaret, om biomassen er godkendt til anvendelse som gødning på økologiske arealer. Landmanden kan ligeledes få en bekræftelse fra Landbrugsstyrelsen på, at biomasseplanen er godkendt. I så fald kan der, efter nærmere aftale med Landbrugsstyrelsen, skrives følgende på følgesedlen til modtagerne:

"De anvendte råvarer er tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848, hvilket er bekræftet af Landbrugsstyrelsen d. x. måned 202X, og gælder afgasset biomasse leveret i perioden x-x."

Læs evt. [den faglige meddelelse fra Landbrugsstyrelsen](#) (1. juni 2021) om biogasanlæg, der leverer afgasset biomasse til økologiske bedrifter. (Søg på Landbrugsstyrelsens hjemmeside på "Biogasanlæg")

Landbrugsstyrelsen kan kontaktes på mail jordbrugskontrol@lbst.dk att. Team Økologiadministration, Biogas.

Hjælp og rådgivning

Hjælp til at afklare biomassens egnethed, autorisation til økologi m.v. kan fås ved henvendelse til Bioøkonomi-teamet på SEGES, Lars Villadsgaard Toft, lato@seges.dk, mobil 24 91 88 76,

ØkologiRådgivning Danmark, Michael Tersbøl, mte@oerd.dk, mobil 51 53 27 11

Eller en konsulent i den lokale landbrugsbrugsrådgivning under DLBR.

Afklaring af konkrete biomasse-spørgsmål kan fås ved henvendelse på mail til Landbrugsstyrelsen: jordbrugskontrol@lbst.dk att. Team Økologiadministration, Biogas.

Yderligere information

Vejledning om regler og anbefalinger for udveksling af gødning mellem økologer og biogasanlæg, (Landbrugsinfo, 2021):
https://www.landbrugsinfo.dk/public/3/5/2/godning_vejledning_regler_udveksling_godning_okologer_biogasanlag

Biogasanlæg og økologiske landbrug vil gerne samarbejde, men økologireglerne spænder ben (Landbrugsinfo, 2021):
https://www.landbrugsinfo.dk/public/b/b/b/godning_biogasanlag_okologiske_anlag_samarbejde_regler

Afgasset gødning til økologiske bedrifter bliver bedre dokumenteret (Landbrugsinfo, 2021):
https://www.landbrugsinfo.dk/public/e/1/2/godning_afgasset_gylle_okologiske_bedrifter_bedre_dokumenteret

Det økologiske biomassekatalog, Økologisk Landsforening, 3. udgave 2020
https://okologi.dk/media/ynmpyyln/biomassekataloget-2020_tbn_kmn.pdf

Vejledning om Økologisk Jordbrugsproduktion, Landbrugsstyrelsen, 2022:
<https://lbst.dk/tvaergaende/oekologi/jordbrugsbedrifter/vejledning-om-oekologisk-jordbrugsproduktion/>

BILAG 1

Eksempel på følgeseddel for afgasset biomasse til økologer for A-anlæg (økologi-autoriseret)

Afsender: XXXX-Biogas
Adresse 1
Adresse 2
CVR. NR. _____ Økologi-autorisations-nummer: _____

Modtager: Landmand NN, CVR-nummer: _____

Mængde i tons: _____ Tons

Vareart: Afgasset biomasse i _____ måned fremstillet på basis af:

Biomasse	Beskrivelse	Økologisk?
Kvæggylle		Nej
Kvægdybstrøelse		Ja
Frøgræshalm		Nej
Rughalm		Nej
Gulerødder	Affaldsgulerødder fra gartneri	Ja
Heste dybstrøelse		Nej
Rå-glycerin	Vegetabilsk, Non-GMO	Nej

Disse råvarer er tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848.

Indhold af total N: _____ Kg. /ton ifølge analyse fra XXX.

NH₄: _____ Kg. /ton

P: _____ Kg. /ton

K: _____ Kg. /ton

Krav til udnyttelse i %: _____ Fosforloft: _____ kg P / ha.

Andel af kvælstof med økologisk oprindelse: _____ %

BILAG 2

Eksempel på følgeseddel for afgasset biomasse til økologer for B-anlæg (ikke økologi-autoriseret)

Afsender: XXXX-Biogas
Adresse 1
Adresse 2
CVR. NR. _____

Modtager: Landmand NN, CVR-nummer: _____

Mængde i tons: _____ Tons

Vareart: Afgasset biomasse i _____ måned fremstillet på basis af:

Biomasse	Beskrivelse
Kvæggylle	
Kvægdybstrøelse	
Frøgræshalm	
Rughalm	
Majsensilage	
Heste dybstrøelse	
Rå-glycerin	Vegetabilsk, Non-GMO

Disse råvarer er tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848.

Indhold af total N: _____ Kg. /ton ifølge analyse fra XXX.

NH₄: _____ Kg. /ton

P: _____ Kg. /ton

K: _____ Kg. /ton

Krav til udnyttelse i %: _____ Fosforloft: _____ kg P / ha.

BILAG 3

Eksempel på følgeseddel for afgasset biomasse til økologer fra A- og B-anlæg, hvor biomasse-planen er fortrolig, men godkendt af Landbrugsstyrelsen

Afsender: XXXX-Biogas
Adresse 1
Adresse 2
CVR. NR. _____
Økologi-autorisations-nummer: _____ (kun ved A-anlæg)

Modtager: Landmand NN, CVR-nummer: _____

Mængde i tons: _____ Tons

Vareart: Afgasset biomasse i _____ måned.

De anvendte råvarer er tilladt til anvendelse i økologisk produktion jf. (EU) 2018/848, hvilket er bekræftet af Landbrugsstyrelsen d. x. måned 202X, og gælder afgasset biomasse leveret i perioden x-x.

Indhold af total N: _____ Kg. /ton ifølge analyse fra XXX.

NH₄: _____ Kg. /ton

P: _____ Kg. /ton

K: _____ Kg. /ton

Krav til udnyttelse i %: _____ Fosforloft: _____ kg P / ha.

Andel af kvælstof med økologisk oprindelse: _____ % (kun ved A-anlæg)

BILAG 4

Eksempel på beregning af økologisk andel af udnyttet kvælstof.

Beregningsen er stillet til rådighed af Karl Jørgen Nielsen, PlanEnergi.

Beregning af den økologiske andel af udnyttet kvælstof

Periode 1/8-2020-31/7-2021

Status	Leverandør	Biomasse	Tons	Kg N/ton	Total N	Udnyttelseskrav	Kg udn. N
Økologisk	ØØ1	Fjerkræ dybstrøelse	664	28,7	19.057	70%	13.340
Økologisk	ØØ2	Kvæggylle	5.000	3,85	19.250	75%	14.438
Økologisk	ØØ3	Dybstrøelse svin	350	8,5	2.975	50%	1.488
Økologisk	ØØ4	Andet		1	-	0%	
Økologisk	ØØ5	Andet		1	-	0%	
Økologisk		Andet		1	-	0%	
Økologisk		Andet		1	-	0%	
Økologisk		Andet		1	-	0%	
I alt økobiomasse			6.014	Tons			
I alt øko kg. N				Total N.	41.282	Udnyttet N	29.265

Status	Leverandør	Konventionel	Tons	Kg N/ton	Total N	Udnyttelseskrav	Kg udn. N
Konv.	AA1	Gylle smågrise og slagtesv.	9.145	4,90	44.811	80%	35.848
Konv.	AA2	Sogylle	9.750	3,82	37.245	80%	29.796
Konv.	AA3	Gylle smågrise og slagtesv.	4.098	4,90	20.080	80%	16.064
Konv.	AA4	Sogylle	11.175	3,82	42.689	80%	34.151
Konv.	AA5	Gylle smågrise og slagtesv.	1.369	4,90	6.708	80%	5.366
Konv.	AA6	Dybstrøelse kvæg	548	10,14	5.557	50%	2.778
Konv.	AA7	Dybstrøelse kvæg	1.307	10,14	13.253	50%	6.626
Konv.	AA8	Dybstrøelse kvæg	4.028	10,14	40.844	50%	20.422
Konv.	AA9	Dybstrøelse kvæg	675	10,14	6.845	50%	3.422
Konv.	AA10	Dybstrøelse kvæg	41	10,14	416	50%	208
I alt konv. biomasse			42.136	Tons			
I alt konv. kg. N				Total N.	218.446	Udnyttet N	154.683
I alt kg. udnyttet økologisk N							29.265
I alt kg. udnyttet konv. N							154.683
I alt kg. udnyttet N							183.948
Økoandel						Pct.	15,9%